

Migracje

WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE

AUTORKI SCENARIUSZA:
ELŻBIETA KIELAK (AKCJA EDUKACJA)
ANNA SZŁĘK (TRAINING LAB)

Cele zajęć

- refleksja nad współzależnościami zjawisk we współczesnym świecie i ich wpływie na nasze codzienne życie,
- refleksja nad historią migracji we własnej rodzinie,
- wyjaśnienie przyczyn (historycznych i współczesnych) powstawania ruchów migracyjnych;
- poznanie współczesnych ruchów migracyjnych,
- omówienie skutków i konsekwencji (pozytywnych, jak również wyzwań) związanych z pojawianiem się migrantek i migrantów w Europie.

Uwagi metodyczne dla osoby prowadzącej

Jest to jeden z 6 scenariuszy w tym zestawie. Każdy z nich zawiera kilka propozycji ćwiczeń, do zastosowania na różne sposoby przez osobę prowadzącą (w oparciu o warunki w jakich pracuje oraz potrzeby swoje i grupy). Można zrealizować wszystkie opisane ćwiczenia w zaproponowanej przez nas kolejności lub ją zmienić. Można też wybrać tylko jedno czy dwa ćwiczenia i dodać inne własne aktywności. Wszystkie opisane metody można modyfikować.

Każdy ze scenariuszy rozpoczyna to samo ćwiczenie pokazujące wpływ różnych elementów na siebie, ponieważ wszystkie poruszane tematy dotyczą współzależności we współczesnym świecie.

1

Współzależności globalne

WPROWADZENIE DO ROZMOWY O MIGRACJACH

Ćwiczenie ma pokazać, jak działają współzależności. Zmiana nawet jednego elementu w systemie powoduje, że wszystkie inne muszą się do tego dostosować. Dotyczy to zarówno zależności na poziomie indywidualnym, jak i globalnym (zmiany na jednym kontynencie czy w jednym kraju mogą spowodować zmiany na całym świecie. Takim czynnikiem są też migracje).

Do zrealizowania tego ćwiczenia potrzeba jest jedynie przestrzeń. Osoba prowadząca prosi uczestniczki i uczestników, aby stanęli w jednej przestrzeni (np. na środku sali). Następnie każda osoba ma wybrać w myśli, bez wskazywania, dwie inne w grupie. Kiedy wszyscy dokonają już wyboru, ich zadaniem jest ustawienie się wobec wybranych osób tak, aby tworzyć z nimi trójkąt (względnie) równoboczny. Przez chwilę wszyscy zmieniają miejsca i odpowiednio się ustawiają. Osoba prowadząca upewnia się, że proces jest zakończony, następnie prosi jedną osobę o przesunięcie się w inne miejsce sali (np. o 1 metr) i prosi pozostałych o ponowne ustawienie się tak, by stworzyć z nimi trójkąt. Przez chwilę wszystkie (lub prawie wszystkie) osoby ustawiają się. Kiedy proces się zakończy, osoba prowadząca pyta grupę:

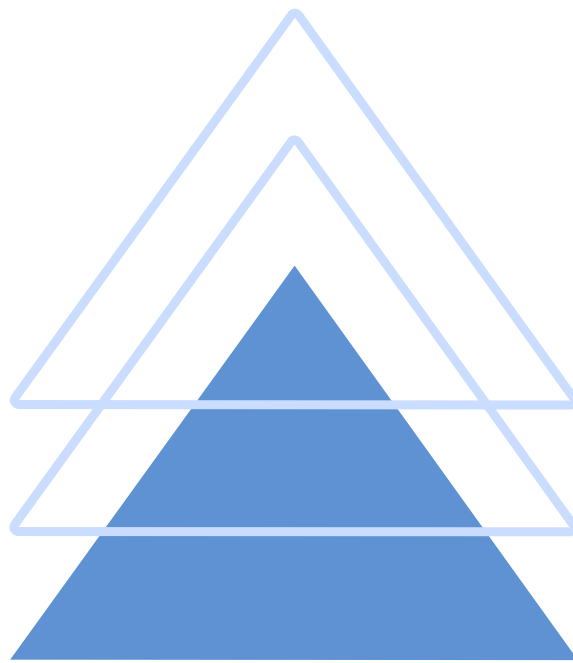
- **Co się wydarzyło?**
- **Z jakiego powodu wszystko się zmieniło?**
- **Co pokazuje to ćwiczenie?**
- **W jaki sposób to ćwiczenie można odnieść do migracji?**

1 Współzależności globalne

WPROWADZENIE DO ROZMOWY O MIGRACJACH

Jeżeli osobom uczestniczącym trudno będzie odpowiedzieć na to pytanie, warto je w tym wesprzeć pokazując, że im bardziej niestabilna sytuacja w niektórych krajach (konflikty wojenne, terror, prześladowania, bieda, zmiany klimatyczne), tym więcej osób migruje - ich sytuacja się w związku z tym zmienia, ale też ich obecność wpływa na i zmienia kraje przyjmujące.

2 Z jakiego powodu ludzie migrują?

MIGRACJE W MOJEJ RODZINIE

Osoby uczestniczące zostają jeszcze przed zajęciami zaproszone do wykonania krótkiej pracy domowej. Polega ona na przeprowadzeniu krótkiego badania w swojej rodzinie (wywiady z rodzicami, babciami, dziadkami, ciotkami, wujkami) na temat tego, kto z rodziny kiedyś wyjechał i mieszka/mieszkał za granicą. Czy do rodziny należy jakaś osoba, która wyjechała ze swojego miasta/kraju? Dokąd pojechała? Z jakiego powodu? Co teraz robi?

Po rozpoczęciu zajęć osoba prowadząca zaprasza uczestniczki i uczestników do stworzenia mapy migracji rodzinnych. Rozkłada na podłodze dużą mapę lub duży arkusz papieru z przygotowanym wcześniej konturem mapy świata (to może być prosty zarys), rozdaje młodzieży znaczniki (np. małe karteczki, post-ity itp.) lub markery (lub prosi by skorzystali ze swoich przyborów do pisania) i zaprasza do oznaczenia miejsc na świecie, w których mieszkają osoby z ich rodzin (na podstawie przeprowadzonych wcześniej rozmów rodzinnych). Kiedy praca zostanie zakończona zaprasza grupę do przyjrzenia się mapie. Następnie dzieli grupę na mniejsze zespoły i zachęca do odpowiedzenia na pytania/zagadnienia:

- Opowiedzcie innym o tym, z jakich powodów osoby z waszych rodzin zdecydowały się na wyjazd. Jeśli nie wiecie, spróbujcie się domyślić.
- Jak doświadczenia migracji w rodzinie wpływają na was osobiście?
- Jak to poszerza wasze rozumienie migracji w dzisiejszym świecie?

2 Z jakiego powodu ludzie migrują?

MIGRACJE W MOJEJ RODZINIE

Osoba prowadząca zaprasza grupy do podzielenia się swoimi wnioskami, spostrzeżeniami. Warto stworzyć na tablicy katalog przyczyn wyjazdów.

Podsumowanie (można wybrać niektóre z zaproponowanych punktów):

- Ludzie w skali świata migrowali od samych początków. Przykłady ruchów migracyjnych z Polski:
- Przełom wieku XIX i XX - z Polski wyemigrowało ok. 3,5 mln ludzi.
- Czas I Wojny Światowej to wyjazdy (głównie przymusowe) około 3,6 mln Polek i Polaków.
- Lata 80-te XX wieku - z Polski wyjechało około 2 milionów ludzi - z powodów politycznych, ale też ekonomicznych.

Powyższe dane pokazują, że, Polacy i Polki to grupa, która migrowała i migruje bardzo często. Według danych MSZ poza krajem żyje około 20 milionów Polek i Polaków.

● Według danych Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) w 2020 roku na świecie było około 281 milionów międzynarodowych migrantów, co stanowi 3,6 procent globalnej populacji:

<https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/>

2 Z jakiego powodu ludzie migrują?

MIGRACJE W MOJEJ RODZINIE

Przyczyny migracji

- Ekonomiczne
- Prześladowania na tle etnicznym, politycznym, religijnym, dot. tożsamości psychoseksualnej
- Kryzys klimatyczny (brak wody w danym miejscu, co nie pozwala na dalsze przeżycie)
- Klęski żywiołowe (co też wiąże się z kryzysem klimatycznym) np. zbyt częste powodzie czy tajfuny
- Konflikt zbrojny
- Czystki etniczne (eliminowanie konkretnej grupy etnicznej)

Ważne, by w tym miejscu nie oceniać przyczyn migracji jako tych uprawnionych i mniej uprawnionych. Z perspektywy praw człowieka każda osoba ma prawo szukać takiego miejsca do życia, w którym jej prawa będą respektowane i będzie mogła w godny sposób (również pod względem ekonomicznym) żyć.

2

Z jakiego powodu ludzie migrują?

MIGRACJE W MOJEJ RODZINIE

Rodzaje migracji

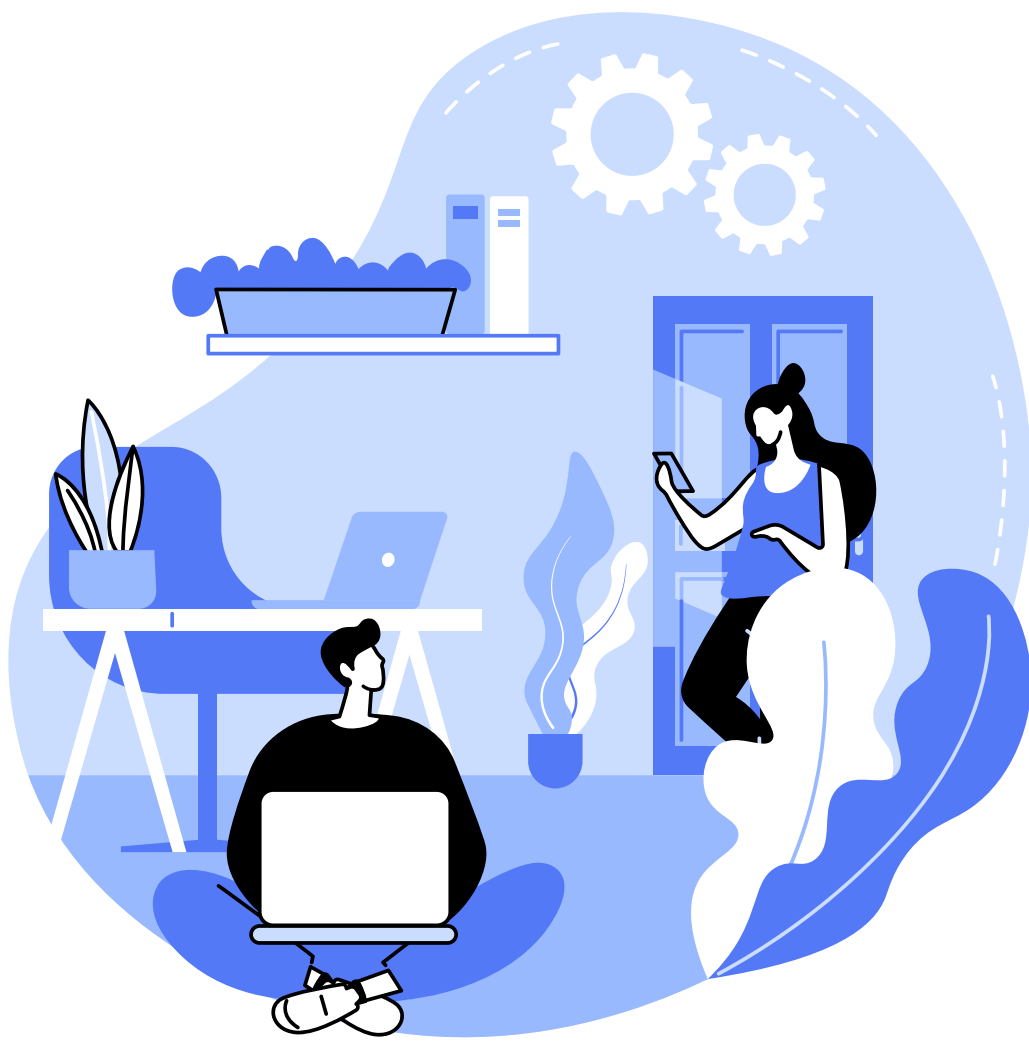
- Dobrowolne (osoba decyduje się na wyjazd, nie jest do tego zmuszona)
- Przymusowe (osoba, ze względu na trudną sytuację np. konflikt zbrojny jest zmuszona do opuszczenia swojego kraju)
- Międzynarodowe (do innego kraju)
- Wewnętrzne (czyli w obrębie swojego kraju, w poszukiwaniu bezpiecznego miejsca do życia)

3 Współczesne migracje

ĆWICZENIE

Osoba prowadząca zaprasza grupę/ klasę do pracy w zespołach (4-5 osobowych). Każdy z nich ma opracować jeden z poniższych tematów:

- Migracje z Polski po 2004 r.
- Migracje z Krymu i okolic Doniecka w latach 2014 - 2015
- Migracje z Syrii w latach 2015 - 2016
- Migracje z Afganistanu po sierpniu 2021
- Migracje z Bliskiego Wschodu 'organizowane' przez reżim białoruski 2021
- Migracje z Ukrainy do Polski, Rumunii, Słowacji i na Zachód w wyniku agresji rosyjskiej na Ukrainę 2022

3 Współczesne migracje

ĆWICZENIE

Zadaniem zespołów jest zrobienie “badania” źródeł na temat:

- danych liczbowych tych ruchów migracyjnych, przyczyn,
- charakterystyki osób migrujących (wiek, płeć, pochodzenie etniczne, wykształcenie, wykonywane zawody itp).

Może to być projektowe zadanie domowe, do zrealizowania którego zespoły mogą opracować plakaty, filmiki, grafy czy interaktywne mapy. Na kolejnych zajęciach osoba prowadząca może zaprosić do przedstawienia wyników i dyskusji.

Podsumowanie na forum:

- Czym różnią się omówione ruchy migracyjne?
- Jakie są ich konsekwencje dla krajów przyjmujących, ale też tych, z których osoby wyjechały?
- Jakie widzicie przyczyny wyjazdów? Czy widzicie wśród nich przyczyny związane z kryzysem klimatycznym?

4

Konsekwencje ruchów migracyjnych

DEBATA CHODZONA

Osoba prowadząca dzieli grupę na kilka 4-5 osobowych zespołów. Zadaniem każdego zespołu jest przygotowanie 5 argumentów/tez dotyczących pozytywnych konsekwencji/rezultatów migracji do i z Polski oraz wiążących się z tym wyzwań. Osoby uczestniczące mogą korzystać z zewnętrznych źródeł do ich przygotowania. Tabela z niektórymi ze skutków pozytywnych i wyzwań znajduje się poniżej.

Następnie zespoły po kolei prezentują swoje argumenty. Każdy zespół po jednym. Po odczytaniu każdej tezy/argumentu osoby uczestniczące ustawiają się na linii w skali od 1 (nie zgadzam się) do 10 (mocno zgadzam się), w zależności od tego, na ile się z danym stwierdzeniem zgadzają.

	Skutki pozytywne	Wyzwania
Migracja do Polski	<ul style="list-style-type: none">• odmłodzenie społeczeństwa• większy przyrost rzeczywisty• zapełnienie miejsc pracy, których nie chcą wykonywać osoby z Polski• większe różnicowanie kulturowe społeczeństwa (nowe trendy, jedzenie itd.)• większe wpływy do budżetu z podatków płaconych przez imigrantki i imigrantów• ...	<ul style="list-style-type: none">• tworzenie się izolowanych dzielnic, w których mieszkają imigrantki i imigranci• konflikty z ludnością miejscową• większe wydatki na pomoc socjalną dla bezrobotnych migrantek i migrantów• większe bezrobocie wśród ludności miejscowej• ...
Migracja z Polski	<ul style="list-style-type: none">• lepszy standard życia rodzin emigrantów• spadek bezrobocia	<ul style="list-style-type: none">• rozpad rodzin/rozłąki w rodzinach• starzenie się społeczeństwa• mniej wykwalifikowanych pracowniczek i pracowników• wyższe ceny usług

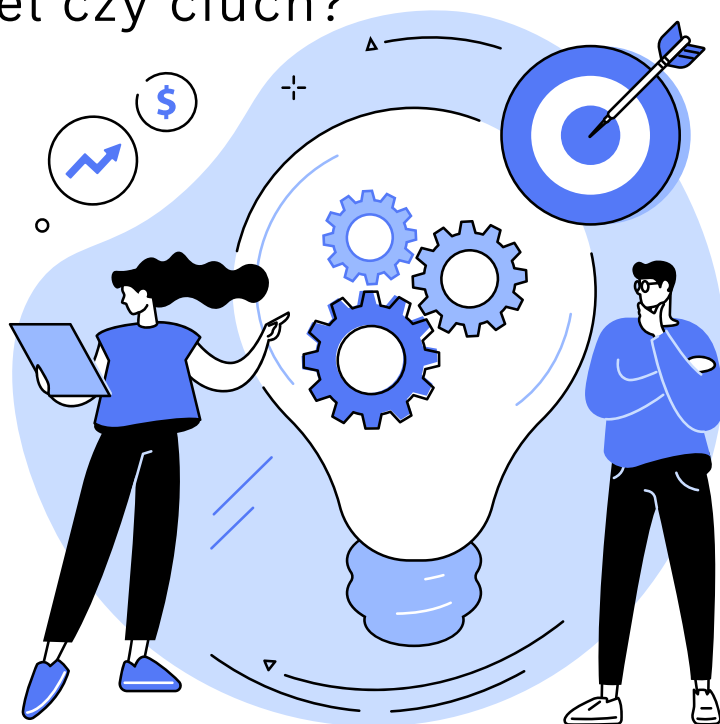
5

Konsekwencje ruchów migracyjnych

CO MAMY DZIĘKI MIGRACJOM I RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ?

Osoba prowadząca zaprasza uczestniczki i uczestników do pracy w mniejszych zespołach. Ich zadaniem jest sprawdzenie, jakie elementy w polskiej kulturze zostały zapożyczone z innych krajów, dzięki migracjom ludności (w wyniku wojen i zmian granic, wielonarodowości Polski, ale także dobrowolnych migracji). Propozycje do opracowania:

- Jedzenie: skąd przybyły do nas schabowy, chałka, pierogi, warzywa (por, seler, sałata, kalafior, marchew), przyprawy korzenne?
- Napoje: skąd przybyła do nas kawa, herbata i kakao?
- Tradycje świąteczne: skąd przybyła do nas tradycja ubierania choinki?
- Język: od kogo zapożyczyliśmy takie słowa jak belfer, bajgiel czy ciuch?

5

Konsekwencje ruchów migracyjnych

CO MAMY DZIĘKI MIGRACJOM I RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ?

Zespoły mogą korzystać z zewnętrznych źródeł do poszukiwania informacji. Kiedy zakończą poszukiwania, prezentują wyniki swoich prac. Warto je zachęcić do wykorzystania ciekawej formy prezentacji – filmu, plakatu, kolażu itp.

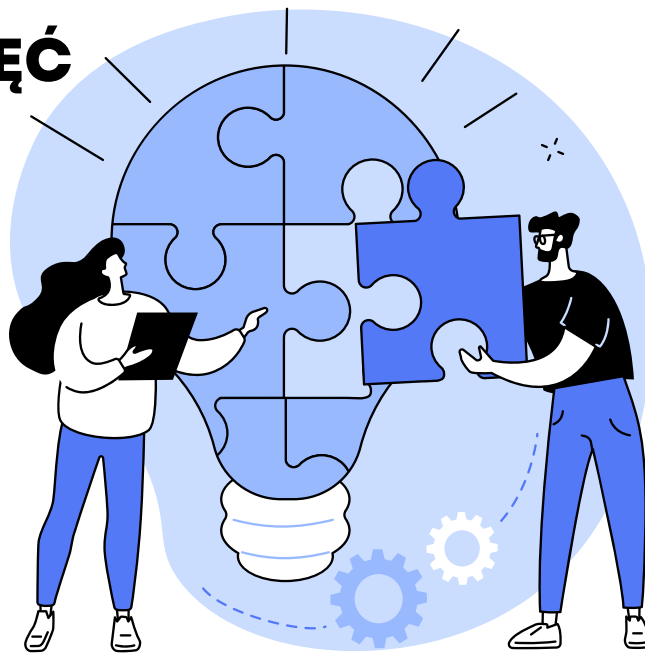
Podsumowanie: co nam to mówi? Warto zwrócić uwagę, że migracje wzbogacają kulturę o nowe elementy, które z czasem stają się naturalną jej częścią.

6

Podsumowanie

ZAJĘĆ

7

Mini-projekt PROPOZYCJA

Propozycja do opracowania przez grupy jako mini-projekt: “Historia pewnej migracji, czyli jak to się stało, że kebab stał się polską potrawą ☺”.

Zdjęcia ze strony właścicieli lokalu

5

Źródła

PRZYDATNE DO ORGANIZACJI ZAJĘĆ

Źródła wiedzy:

- uchodźcy.info
- <https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/>
- <https://poland.iom.int/pl>

Źródła materiałów edukacyjnych:

- <https://globalna.ceo.org.pl/tematy/migracje/>

